

20
gr.

Krajanenské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Luck, Włodzimierska 66a. (skrz. poczt. 121.)

ČÍSLO 44.

Josef V. Rejzek:

Družstevnictvím k lepšímu přístí.

Když jsme v „Krajanenských Listech“ započali zemědělskou akci, když jsme jen z hruba naznačili číslicemi roční ztráty, jež vznikají našim zemědělcům jen proto, že nejsou organizováni družstevně, tu najednou se do redakce seběhlo tolik dotazů, rad a v mnohých případech i hotových plánů, že nezkušený našinec by tu musel v samém nadšení prohlásiti: Což je možno na jiném úseku kteréhokoliv světadílu vyhledati tak vědnou půdu pro družstevnické podnikání jako tomu je u našich krajanů Čechů na Volyni? — A ti to někteří pp. zájemci, event. nadšenci v prvé chvíli vzplanutí byli sto iniciátory této družstevnické akce nepřímo nařknouti z lehkověrného hazardování menšinovými hmotnými majetky. To proto, že se prý tento neutěšený stav věci tak dlouho naší veřejnosti tajil. Mohla se prý tato věc již dávno propočítati, aby se našincům pootevřely oči. A mnoho jiných „nezlomných“ důvodů tu přímo křičelo: Na zemědělci byla spáchaná zrada!

A jak tomu je po několika měsících? — Popsali jsme celé stohy papíru, abychom si navzájem řekli, že bez vyřešení družstevní otázky se již děle nebudeme moci obejiti — a nastalo opět ticho. Ano, náhle vzplanutí rázem vychladlo a odmlčeli se i ti nejnaděnější a nejodvážnější, ti co svými vývody a argumentacemi chtěli veskeré překážky překonati takřka jedním sjezdem několika jednotlivců a t. p. — Ale jak vidíme zase se nacházíme na toméž místě co dříve. I tentokráte se cesty Činu a jeho vyznavačů nějak křížovaly a tyto dva protějšky se opět nenašly.

A přece prožíváme nyní dobu, která nám přímo vyhrožuje a nutí nás k energickým činům. Neboť, chceme-li obstát v dnešním životním závodění, chce-

(Dokončení na str. 3)

Kvapem se blíží doba kdy časopis „Krajanenské Listy“ dovrší první rok svého života. Jako v otevřené knize vidím před sebou všechny ty události, které vyvolaly do života náš časopis. A co zde bylo překážek, které se musely jedna po druhé odstraňovati: nedostatek peněz, malý počet odběratelů bývalého Hlasu Volyně a konečně — a to byla věc nejzávažnější — vyřešení otázky vlastní tiskárny. Když se první nesnáze odstranily, zdálo se, že nastane doba klidné a tvořivé práce, že se bude moci časopis stále více zdokonalovati a rozšiřovati. A musím přiznat, že tato práce šla dosti slibně ku předu. Hlásilo se dosti odběratelů, takže z počátečních jedenácti set zvětšil se náklad na 1400.

Přiblížila se doba žní. Před tou jsem měl vážné obavy, neboť je to čas, v němž se předplatné nejméně schází a často jsem uvažoval o tom, jakým způsobem se dá tato doba přetrvati než zase budou čtenáři pravidelně za časopis platiti. Ukázalo se však, že ani tato doba není tak nejhorší. Pravda, měl jsem na tuto dobu zaresorvovanývany poplatky za inserci, které se, když bylo nejhůře, vebaly. Když se pak překulily žně, kojil jsem se naději, že nyní netřeba už míti obav, že se nyní předplatné sejde v několika dnech a časopis bude zajištěn, neboť skoro 40 proc. předplatného bylo ještě sbírat. **Ukázalo se však, že jsem se hrozně zklamal!**

Předplatné po žních přicházelo hůře než přede žněmi a konečně se musel vyslati inkasent, aby něco sebral, neboť docházelo k tomu, že nebylo takřka ani na papír. A časopis musel vycházet! Musel vyjít za každých okolností, neboť jsou zde ti, kteří si časopis rádně předplatili a ti jej rádně musejí dostávat. **Chápete, drazi krajané, toto zoufalé postavení!**

A nyní, kdy máme již několik neděl k době, kdy bude ukončen ročník první a ocitneme se

na prahu ročníku druhého, stojím před hroznou otázkou: **Jakým zábrakem dovésti časopis do nového roku,** než se zase bude scházeti nové předplatné? Je to velice bolestné, že se o těchto věcech musí v časopise psati. Já jsem si v počáteční době řekl, že se v „Krajanenských Listech“ nikdy nebudou čtenáři upomínati o předplatné, neboť je to nedůstojné a poslední prostředek k němuž se musí sahati. Proto jsem si přál, aby se u nás o tom vůbec nepsalo. Život však určil jinak. **Časopis je v tak tísnivé situaci, že se každého prostředku musíme uchopit, abychom uhájili život našeho časopisu.**

Musíme si připomenouti, jaké jsou naše úkoly na Volyni. Nejsou to žádné světoborné cíle. Nám jde pouze o to, abychom uhájili svoji národní existenci a zajistili si svůj národní svéráz. **A toho není možno docílit bez osvěty, bez národních škol a bez tisku.**

Je to údělem všech menšinových časopisů, které jsou odkázány samy na sebe, že pocítují často nedostatek peněžních prostředků. A všude si na to nějak raději. Tak například v Jugoslavii naši krajané v době tísně, kdy byl jejich časopis „Jugoslávští Čechoslováci“ ohrožen, podnikli sbírku mezi čtenáři a tím si vycházení časopisu zajistili. U nás se něco podobného provésti nedá, neboť naše veřejnost má dosti starosti s tím, aby si udržela v neztencném stavu svoje školství. A konečně, my bychom ani něco podobného nepotřebovali, kdyby ti, kdož nám až dosud dluhují, zaslali ihned předplatné. **Nechceme na nich přece žádný dar, požaduje se pouze to, co každý poctivý člověk bez upomínání učini: odvésti svůj dluh.**

A proto volám k Vám, krajané! Vykonajte svoji povinnost a já zase budu se snažit, abych dostal svému slibu, který jsem učinil v prvých číslech našeho časopisu, že budu se snažit časopis zdokonaliti dle svých

možností.

Při příležitosti prozradím, že při časopise se stanou některé změny, které budou míti za cíl jeho zabezpečení a zdokonalení. Především bude zavedena ještě větší šetrnost ve výdejích administracních aby se mohl zvětšiti objem samotného listu. Rovněž v jeho směru budou muset nastoupiti změny, neboť vše nasvědčuje tomu, že se názory vůči nám mění a **těmto změnám musíme přizpůsobiti náš list.** Než však dojde k těmto změnám, prosím všechny naše čtenáře, aby se laskavě sami vyslovili, jaký by si náš časopis představovali, a to jak obsahově tak i technicky.

Jako námět k diskusi podávám tyto návrhy:

1. Časopis by vycházel týdně o osmi stránkách bez části zábavné a bez obrázků. Zato by vždy ku konci měsíce vyšla osmistránková příloha, v níž by byly povídky, básně a obrázky.

2. Časopis by vycházel týdně o 10 str. se zábavnou částí (jako dosud). Které rubriky v tom případě rozšířiti? Bylo by vhodné zavedení ještě některých nových rubrik?

Ozvěte se každý komu leží na srdci budoucnost našeho časopisu!

Tak důležité práce jakou je práce pro veřejnost, musíme se všichni zúčastniti! **Nesmí mezi námi býti lhostejných jimž je vše jedno! Volám k Vám, drazi krajané! Ozvěte se! Čekám!**

Josef Foitík.
vydavatel „K. L.“

Porady o ústavě a o volbě presidenta v ČSR.

V pátek odpoledne se sešla v poslanecké sněmovně společná porada zástupců koalovaných stran se zástupci strany lidové k jednání o možnosti změny, po případě doplnění ústavní listiny a o volbě presidenta republiky. Bylo dohodnuto, aby zástupci jak stran koalovaných, tak strany lidové ještě dnes projednali tyto věci s předsedou vlády, aby v příštím týdnu mohlo dojiti ke svolání Národního shromáždění. V pondělí dopoledne bude pokračovat užší komise této porady v podrobném jednání.

Udržme si svou národnost za každých okolností!

MOTTO: Láska k vlasti a národu je nejsilnější, když národ trpí, neboť z bolesti a strážení hrdosti národní, rodí se nejvyšší láska a oddanost k národu, která ve vhodné chvíli stává se nezdolnou vůlí, setížeš vše cizí, zlé, mŕčevě a vede ke svobodě a neodvislému životu.
Dr. K. Krcmář.

Voláme po kulturních snahách naší malé menšiny. Neboť čím menší menšina jest, tím větší sílu vyvinouti musí. Každý jednotlivec jest členem menšiny a proto menšina bude vzrůstat a zdokonalovati se, bude-li každý z nás na svém úseku lépe pracovati. Nepodceňujme malíckosti. Každým svým krokem něčemu prospíváme, nebo škodíme. Za všech okolností jsme vždy příčinou něčeho, co určuje stav naší menšiny. Nemírně mnoho záleží na tom, jak pracuje a smýšlí každý z nás. Svě povinnosti vůči svému národu, menšině nehledejme daleko. Jsou přímo jakožto mravní síly v nás a kolem nás. Za dobré naše neb špatné jednání jsme zodpovědní věmu národu. Uhne-li člověk jeden, uhýbá a padá následkem toho člověk druhý. Jako veliké řeky vznikají z malých potůčků, tak pokrok vznikne z práce jednotlivých lidí. Kdo pak by z nás neznal pověst o prutech synů Svatoplukových. Pověstná slovanská nesvornost ani v rozběžném jednání ani soužití není k prospěchu. A přece pokud se hádáme, pokud chceme topiti jeden druhého ná lžíci vody snad je nám dobře. Až si budeme vzájemně ve svých menšinových snahách pomáhat, vše

půjde jako z vody. V tomto důležité stránku má otázka hmotná n šich organisací a spolků. Na těchto hrozně šetříme a ve své tvrdohlavosti a malé kulturní vyspělosti jsme až rozmárně marnotratnými. Tu ne a ne přesvědčiti tvrdohlavého. Tu často ztroskotává dobrá myšlenka. Každá tvrdohlavost jest škodlivá, nespočívá-li na ci u, logice a rozumu. Umět uznat cizí dobrou myšlenku, to není hanba. K tomu však je zapotřebí síly. Jakmile necháme stranou své sobectví, to už snadno dovede rozum k spolupráci všude tam, kde jde o dobrou myšlenku. Hrabivci, skrblicí, sobci a z druhé strany lidé marnotratně utrácějící své peníze. Bohužel, jest to však psychosa doby, proti čemuž možno bojovati zas jen osvětou. Lakomec však nedopřeje ani svým dětem národní osvěty. Tímto upadáme ještě níže. Proto není možno toto přislovati pouze a jen lakotě, nýbrž malému porozumění o významu národní osvěty pro naše děti. Jinak jsme před národ duševně bystrý a nadaný. Jen mnoho planých řečí proměnit v čin, podepřený pevnou vůlí. Čine n tímto míním řádné předplácení menšinových časopisů, hmotná podpora spolků a výchova svých dětí v mateřském jazyce na svých mateřských školách. Nejednáme-li takto, pak jsme se odrodili svému národu a každý odrodilec jest hoden opovrzení. Není ještě Američanem Čech, který se vy-

stěhoval do Ameriky a po několika letech nabyt státního občanství. Atlantický oceán, ani prostředí a nové státní občanství nemohou přetnouti vztah jeho k národu, z kterého vyšel. Národní kultura mnoha století nemůže býti setřena tímto činem. Odrodilec často pohrdá národem, z kterého vyšel, ale přesto je k němu poután určitými svazky. Tyto svazky nelze nikdy úplně zahladiti. Nikdo nemůže zapřít národnost svých rodičů, nemůže zapřít mateřský jazyk, v němž byl vychován. Národní uvědomění všech národů právě se vyvíjí na podkladě těchto svazků.

V. Š.

Ing. Alois Knotek:

Na našich hřbitovech.

Spadlo listí se stromů a pestrým koberecem pokrylo cesty, cestičky, hroby, pomníky a kříže na našich českých hřbitovech na Volyni. V tu smutnou dobu podzimní, kdy příroda se skládá k zinnému spánku, v den „Dušiček“ a „Všech Svatých“ spěcháme, abychom na hroby svých milovaných rodičů, příbuzných a přátel položili kytičky, květy, vzpomínku, zapálili svíčku a pomedlili se jak umíme: „Večně odpočinuti, dej jim ó, Pane!“ a abychom odcházelí zase dále za svou vezdejší prací.

Našinci nezapomínají na hroby svých milovaných. To je jejich tradice, zvyklost, vyšší kultura. Pohlédte jen na naše svatá pole, na stánky mrtvých, na naše hřbitovy, jak jsou uspořádány. Cestičky písemk vysypány, každý hrob i rávek travou obložený, pomníky čisté obilné nebo barvou natřené. Černé mramory vyleštěné, nápisy čitelné a zřetelné! — A kde to uspořádání, o němž pi-

Družstevníkům.

Dne 20. listopadu t. r. pořádá „Spolem“ (Związek Spółdzielni Spożywców), filie v Lucku svůj každoroční podzimní Okružní sjezd zástupců konsumních družstev. Porady se rozpočnou o 11. hod. v budově České matice školské v Lucku, ul. Pilsudského 23 a.

Sjezdu se zúčastní zástupci konsumních družstev z celé Volyně, aby projednali otázku zesílení dalších organizačních prací konsumních družstev, zvláště pak na venkově se nacházejících.

Jedním z bodů porad tohoto sjezdu bude: „Skupování veškerých zemědělských plodů venkovskými konsumními družstvy.“ Bod tento je velmi důležitou otázkou pro venkovská konsumní družstva a proto je tu žádoucí jak nejširší účast zástupců těchto družstev.

Vyřešením problému družstevní prodaje zemědělských plodů se především spěje k obrátě venkova před pokročitými zemědělskými vykořisťovateli. Mohutný organizační a hospodářský rozvoj svazu „Spolem“ na Volyni je proto nutno vítati, neboť práce tato je velkým podporovatelem venkova po stránce hospodářské a tím také se zvyšuje hospodářská úroveň celého kraje.

šete, není? — Nemějte starosti; co dnes není, to zítra bude. Pán Bůh také svět nestvořil za jeden den. Sám se o to starám. Na svých cestách po Volyni navštívují také hřbitovy, ta svatá pole, na nichž dřímou věčný sen naši dobří dědečkové, milé babičky, otcové, matky, děti, známi a všichni příbuzní a všude těm, kteří žijí, radím: — Udelejte na hřbitově vašem hlavní širokou cestu vroubenou lipami a od ní pobočné cestičky, křizující se pod úhlem pravým, aby všechny hroby byly přístupny. Vykácejte staré stromy, jejichž kořeny zdvihají pomníky a kříže a kloní je v nesouladu na všechny strany. Opravte a obnovte nápisy po stránce pravopisné. Nenechte si komoliti, zpřívňovateli a hanobiti svoji krásnou českou řeč po rodičích zděděnou. To je profanace památek těch mrtvých, když na jejich pomníky dáváte malovati tak hrozně zkomolená slova!

Postavte na hřbitově dřevěnou nebo zděnou márníci podle úředního nařízení. Zřídte pořádný plot, aby stánek vašich
(Dokončení na str. 4.)

Ve volné chvíli

Ing. Alois Knotek:

Milujte!

(Skutečný obrázek.)

(Dokončení.)
— Buďte jista, že náš inteligentní mladík z dobré rodiny nikdy se za to nestydí, že časem má něco napřed. Vždyť je to člověk zdravý, silný, je to člen nového našeho pokolení. A umí milovati. Horoucně vře. Buďte jista, že náš mladík svou vyvolenou nikdy neopustí, ani když se stane taková malá nehoda jako vás potkala. On přece ví, že je to jeho dítě. Na hospodářství v našich vesnicích, v obchodech, při řemeslách, v dílnách tu všude mají děti naší menšiny velikou úlohu životní. Zdravé děti jsou u nás chloubou rodiny, základem našeho budoucího bytí. Našincům musí se děti roditi, kdyby i na sůl nebylo, musí dorůstat

v nové pokolení, do škol choditi, pilně se učiti. Naše děti musí býti loyálními občany republiky polské, aby časem stal se náš živel také složkou tvůrčí síly naší nové vlasti. Od rozvoje našich dětí mnoho záleží a vy, slečno, byste toho andělčička, který ještě svět boží nespatriil, chtěla usmrtiti? Co jste rozum ztratila? A sama jste krev a mléko a tak půvabná a krásná, že byste našla celou stovku milovníků, kteří by si vás vzali za ženu i s dítětem. Věřte tomu, že žádné mezinárodní smlouvy nemají v sobě takovou moc a sílu jako zdravé, nové pokolení národa.

Slečna už docela klidně dýchala. S celou důvěrou dívala se mi upřímně do očí.

— Kdo vy vlastně jste, že dovedete člověka tak přesvědčiti. Nikdy jsem vás neviděla a srdce mi říká, že jste mi přinesl velké štěstí. — Chtěl jsem již smutný rozhovor skoučiti, proto jsem pravil:

— Slečno, podejte mi ruku, slibte mi, že o smrti nebudete se mnou více mluvit. Budete mít dítě. Největší radost, která matku potkáti může. Nikdo vám nemůže činiti výčitek. Jste jako každá jiná dívka z masa a z krve a příroda se také u vás přihlásila o své. Vždyť jste opravdu hezká a milá. Dítě přijde na svět z obaplné naší lásky; vím, že ho oba budete vřele milovati. Bude malické, hezké jako andělěk, bude mít modré oči, bude podobné svému otci a jak moudré, jak se bu-

de vždy usmívati. —

— Ach, ach, vy musíte mít děti hrozně rád. Poznávám, že jste opravdu nějaký milý člověk, který všemu rozumí a každého má v úctě. Pojďte k nám, pojďte, na vás se ve všem spolehnú, vám věřím, vím, že bude všechno dobře. Vy mému dítěti nedáte ublížiti. A tomu jeho otci napravíte tvrdošíjnou hlavu! —

— Kdo vlastně jste? Nikdy na to neodpovíte.

— Já? —

— Člověk, který sbírá materiál pro dějiny volyňských Čechů. V nich musí býti vše podle pravdy. I na hrobech našich velikánů musí býti věnce v den Dušiček! Sám ohromně trpím; našinci myslí, že žijí ve vzduchu, že Pán Bůh mě odívá a litám aeroplánem po volyňských prostorách. A vidíte při tom hladu a strašných nesnázích neklesám na myšli. Prácuji. —

— Tak pojďte, pojďte. Provaž tu necháme. Přejdeme sedm vršičku, objdeme rybník a budeme doma. Tam, tam — vidíte? —

Co nového ve světě.

President polské republiky významen polského vyslance v Praze ministra Papée komandérským křížem řádu Polonia Restituta.

Autostrada v ČSR.

V Československu se ještě tohoto měsíce začne se stavbou autostrady, která bude dlouhá na 1000 km a bude na ní pracovat asi 100.000 dělníků.

Družstevnictvím k lepšímu přístí.

(Dokončení ze str. 1.)

me-li být silnými a tím i volnými, pak musíme si předem vydobýt neodvislost hospodářskou. Té se nám však dostane jedině dobře vybudovaným družstevnictvím.

Bez družstevnictví není dnešní hospodářský život myslitelný a tím více budeme všestranně upadat, budeme-li dobu existence družstevního života oddalovat. **Ti první budou mít před námi vždy veliký náskok a mi už budeme jako nováčkové** a jako ti, kteří tonou a v sebezáchráně se chytají stěbla. Že podobný

Jak učiníme začátek této družstevnické práce a na jakých základech můžeme nejnázne stavěti ony první družstevní stánky?

Faktem je, že za dnešních poměrů bychom nikterak neprozrazili s plánem samostatné, národnostně izolované práce, a kdyby se snad v začátcích i stal onen zážrak, pak bychom byli odkázáni vždy na eventuální škrtky, k nimž se vždycky najdou důvody, zvláště uvykne-li si někdo mít zájem na tom, aby ta která menšina v žádném směru nevyvíkala, aby nevrůstala a nestávala se hospodářsky silnou a neodvislou. Těmito škrtky v našem plánovitém hospodaření by pak ovšem musely automaticky nastati nežádoucí výkyvy ve veškerém družstevním životě, který — zvláště dokud se dobře nezakoření — nerad snáší jakékoliv nezdravé chyby. Z toho vysvítá tedy jedině východisko, abychom totiž navázali s některou družstevní organizací, která již existuje a je na cestě slibného rozkvětu. A takovouto silnou družstevní organizací je u nás svaz konsumních družstev „Spolek“. K ní také již náleží celá řada konsumních družstev, existujících a blahodárně prosperujících v našich českých vískách.

Právě jsme nyní od svazu „Spolek“ obdrželi oznámení o konání každoročního sjezdu zástupců konsumních družstev, náležejících k této družstevní organizaci. O tomto sjezdu — jak uvádíme v oznámení na jiném místě našeho listu — má

J. R. Vilímek zemřel.

J. R. Vilímek, známý nakladatel v Praze, zemřel dne 6. t. m. ve věku 78 let.

Z Podkarpatské Rusi.

Hlavním městem na Podkarpatské Rusi a sídlem podkarpatské vlády je nyní město Chust. Život v této části Československé republiky se poněkud vrací do normálních kolejí.

Gen. R. Gajda, který byl svého času za svou činnost v Československé republice degradován, žádá o rehabilitaci a obnovu své věci.

Chvalkovský prezidentem ČSR?

Podle posledních tiskových zpráv má prý být prezidentem Československé republiky nynější min. zahr. Chvalkovský. Podle těchto zpráv bude ministrem zahraničí dr. Krno, min. vnitř. dr. Beran, předs. vlády dr. Černý; gen. Jan Syrový má být jmenován maršálkem.

Roth zemřel.

Von Rath, tajemník německého vyslanectví v Paříži, zemřel. Žid Grynšpan, který jej postřelil, se nachází ve vazbě.

Brémy válečným přístavem.

Vrchní velitel německého válečného loďstva generál admirál šl. Raeder ustanovil Bremerhaven za domovský přístav pro čtvrtou divisi torpédoborců a slíbil, že při budování německého válečného loďstva budou sem přiděleny ještě další jednotky německého válečného loďstva. Bremerhaven-Wesermünde se tím stal třetím největším přístavem německého válečného loďstva vedle Wilhelmshavenu a Kielu.

Němci budou mít v Klajpedě pomníky.

Na schůzi klajpedského městského zastupitelstva bylo rozhodnuto znovu postaviti německé pomníky, které byly odstraněny v dubnu 1923.

Rumunsko a Jugoslavie jsou proti každému revisionismu a oba státy trvají na stanovisku, že vídeňské rozhodnutí je definitivním řešením čl. i středoevropské krise.

Celní unie mezi Jugoslavií a Bulharskem?

Nedávná schůzka jihoslovenského ministerského předsedy Dra Stojadinoviče s bulharským premiérem Drem Klosevanovem upoutala zájem celé jihoslovenské veřejnosti, který byl zesílen ještě tím, že o schůzce byla vydána jen stručná zpráva. Jak se proslýchá ze směrdatých bělehradských kruhů, byly na zmíněné schůzce vedle zahraničně-politických otázek projednány i důležité otázky hospodářské, které zajímají

obě země. Především jde o prohloubení hospodářských vztahů, jakož i o problém celní unie. Jak oznamuje jihoslovenský tisk, četné hospodářské organizace jak v Jugoslavii, tak i v Bulharsku daly rozhodujícím činitelům popud, aby projednali možnost sjednání celní unie mezi oběma státy.

Židé v Německu zaplatí jednu miliardu marek pokuty.

Za předsednictví maršála Goeringa konala se porada o řešení židovské otázky.

Narižením maršála Goeringa od 1. ledna 1939 zakazuje provozovati drobný obchod, zasilatelství a samostatné řemeslo. Žid nemůže od 1. ledna 1939 již býti ředitelem provozu ve smyslu zákona z 1. ledna 1934 o organizaci národní práce. Je-li žid na vedoucím místě hospodářského podniku, aniž je ředitelem provozu, může býti s ním rozvázan pracovní poměr ve lhůtě šesti neděl.

Především bylo rozhodnuto, uložiti německým židům jako celku ve formě pokuty jedné miliardy marek trest za pařížskou vraždu. Tato částka připadá v celé výši státu.

Fašistická strana v Itálii rozhodla se nepřijímat židy do svých organizací.

Ve Vídni nastalo hromadné vystupování z katolických církví.

Anglie poukázala čl. min. tyto dny 700 milionů Kč jako zálohu na sjednanou půjčku.

Vídeňský český rozhlas ohlásil zastavení své činnosti.

Mikuláš Chřpa:

Vzpomínka.

(Věnováno památce spolužácky. Heleny Režáčkové.)

Stromy dnes tak divně šumí — šepot jich se nese v dál...
Zrak můj smuten k zemi hledí
a hrud svírá bol a žal.

Nad knihou ve školních skamných
ztrávili jsme řadu let.
Mrázivý však vítr zavál
— pod ním zvald něžný květ.

Odpočívá tiše v rakvi,
náš bol víc jí neruší;
ještě úsměv zkrásnil líčka
— vždyť nevidí, neslyší...

Spí si klidně dívkou milá,
jež do našich neslas' rad,
útěchy a lásky slova,
která dovedla tak hřát.

Spí si klidně v černé zemi
— každý z nás tam musí jít!
Tam již bolu více není,
tam již vládne věčný klid.

Nad hrobem ztichl chladný větřík.
Má mysl tam však stále tane.
Zemí smáčí podzimní deštěk
a s ním mi z oka slza kane.

Oznámení.

Div. odbor, t. j. Sokol v Mírohošti sehraje dne 20. listop. t. r. div. hru

„ZÁVĚT.“

Drama o 3 jednáních s proměnou. Napsal Jos. Stolba

Začátek o 20 hod.

O hojnou účast prosi
Výbor.

Bulharská vláda podala demisi. Rozhodnutí je ponecháno králi. Parlamentní kruhy žádají, aby přístí kabinet se opíral o parlament.

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?

Protože si nechala udělati trvalou ondulaci u českého kadeřníka

Miroslava MAZÁNKA

v ZDOLBUNOVĚ,

který ma dva aparáty na velké i drobné loky.

Ceny od 4.— do 7.— zl.

Přijďte ještě dnes!

Upozorňujeme,

že v nejbližší době bude dotisknut a dán do prodeje náš „Volyňský kalendář“ na rok 1939; prosíme proto všechny naše krajany, aby se zdrželi koupě jiných kalendářů, neboť kupující „Volyňský kalendář“ dáváme pomoc naší České matici školské, která tento kalendář vydává na vlastní náklad a která se právě nyní nachází v krajně obrozující finanční tísni. —

Současně prozrazujeme, že tento nový „Volyňský kalendář“ je po všech stránkách vybaven tak, aby stoprocentně zastoupil jiné kalendáře, event. kalendáře z CSR, vime předem, že se bude všem líbit. Voláme proto: **Splňte svou povinnost, jak nám káže národní hrdost!**

DARY A VĚNOVÁNÍ. Na našich hřbitovech.

SEZNAM SBÍREK ve prospěch České matice školské a jejího školství, obdržaných v měsíci říjnu 1938.

1. Odbor ČMS, ve Střemovce věnuje ze zábavy zl. 33.—
2. Pan K. Němecek, akrobát věnuje zl. 5.—
3. Paní M. Martinková z Křemence věnuje zl. 15.—
4. O posvícenské zábavě v Moskovtině sebrali sl. M. Pižlová a p. K. Vintera zl. 26'47
5. O křtinách u p. J. Příbyla v Novokrajově sebráno zl. 26.—
6. O křtinách u p. J. Strýje v Novokrajově sebráno zl. 10.—
7. O svatbě sl. E. Kaufmanové a p. V. Millera v Novinech sebral p. V. Miller zl. 16'12
8. O svatbě sl. A. Holátkové v Podhájích u Tarhovic a p. J. Štecha z Krasilna sebral p. J. Hora zl. 13'60
9. O svatbě sl. A. Albrechtové a p. J. Křížka v Boratině na podnět p. J. Opočenského sebráno zl. 13'50
10. Varšavští krajané věnují měsíční příspěvek v obnose zl. 29.—
11. Paní M. Bublová z Křemence věnuje zl. 20.—
12. O svatbě sl. Duškové a p. V. Deciusse v Novostavcích na podnět p. V. Vondráčka sebráno zl. 24.—
13. O posvícenské zábavě v Libánovce na podnět p. V. Hory M. Payerová a L. Horová sebraly zl. 13'60
14. O svatbě sl. Olinky Rejzkové a p. J. Hladíka v Moskovtině p. V. Rejzek sebral zl. 39'15
15. Pan J. Pokorný z Vyhádky věnuje zl. 5.—
16. Pan M. Palla z Chelmků věnuje zl. 20.—
17. O posvícenské zábavě v Malině na podnět p. A. Pelíška sl. sl. Ž. Činková, M. Kubíčková, M. Činková a L. Chloubová sebrali zl. 48'50, v obnose tom věnovali muzikanti zl. 5.— a místní odbor ČMS, zl. 10.—
18. O křtinách u p. A. Klabana v Novostavcích na podnět místního faráře sebráno zl. 14.—
19. Pan VI. Petříček z Křemence věnuje zl. 20.—
20. Pan Josef Dus z Křemence věnuje zl. 25.—
21. Pan Alexander Dus z Křemence věnuje zl. 25.—
22. Pan J. Krauze z Omelan věnuje zl. 15.—
23. O svatbě sl. J. Malové a p. J. Hlouška družba J. Němec sebral zl. 8'50
24. Pan VI. Miller ze Sofievky u Zdobunova věnuje zl. 40.—
25. O posvícenské zábavě v Novinech sebrali sl. Ž. Millerová a p. V. Žďárský zl. 13'85
26. O posvícenské zábavě v Závodově sebrali sl. A. Tamínová, sl. M. Koubková a p. E. Tintěra zl. 16'87
27. Pan J. Vlk, učitel v. v. z Teremna věnuje zl. 10.—
28. Paní A. Gabzdilová z Horodnice věnuje zl. 2.—
29. O svatbě sl. S. Damaškové a p. J. Vokračky v Teremně na podnět hosti sebráno zl. 36.—
30. Paní L. Šnajdrová z Křemence věnuje zl. 10.—
31. Paní A. Vagatovičová z Lucka

(Dokončení ze str. 2.)

mrtvých nebyl v noční době útočistěm psích orgůl, jak jsem v mnohých případech zjistil. Kde mě o to naše obec požádá, vypracuji při náhradě hotových výloh podrobný situační plán hřbitova, kde každý hrob obdrží pořadové číslo. Založí se pamětní kniha hřbitova, kam se budou chronologicky zapisovati všechny pohřby a nejdůležitější data ze života nebožtíků. Potom budeme něco vědět o starém našem pokolení a dějepiscům může bez dohadů pracovati.

Pamatujte, že za dnešních časů činíme málo pro živé, uděláme tedy vzorný pořádek mrtvým na našich svatých polích. Zaslouží toho. Bude to vaší chválou, důkazem vyspělosti: Znáte zajisté smutnou píseň:

Prodá se

dobře prosperující pekárna, jedna z největších podniků ve městě, založena v 1912 r., všeobecně známá firma, těšící se hojně přízni u místní společnosti.

V kompletu: 1) Samostatná budova pekárny, nově zbudována dle požadavků ústav; 2) Olytný dům (4 pokoje a kuchyň); 3) Hospodářská zděná, nová budova. Vše na vlastním pozemku. Studna ve dvoře.

Informace v redakci tohoto listu.

„Hřbitove, hřbitove, zahrado veliká, co do tebe sejou ta vzácná semena!“ Neboť člověk je člověkem svou vůlí, úsilnou snahou povznést se výše k ideálům a pravdě. Na všech našich hřbitovech vane dech maršnosti a pomiječnosti — tu prchají chvíle lidského štěstí, utíká křivda a bezpráví a přichází smrt mocná a nelitostná. Svíčky planoucí, uvadlé květy, růže, andělé se spustěnými křídly — a na to vše tak klidně a majestátně pohlíží s velkého dřevěného kříže Kristus s trnitou korunou na hlavě...

V pokorné, tiché resignaci vidím nedávno zesnulého muže, nebožtíka Václava Zemana, který tam na kvasilovském hřbitově odpočívá. Věřím, že jeho památka jako živá víra bude hlásati novému pokolení volyňských Čechů slávu jeho jména na věky.

Vidím ověčený hrob prvního duševního vůdce a neunavného osvětového pracovníka naší menšiny redaktora Perného — a vzpomínám na nekonečnou řadu hrobů našich českých synů po rozlehlé Volyni, kteří ve světové válce obětovali hrdině své životy. Opravdu, den smutný, slzavý, žalostivý! Modlime se a vzpomínáme na osoby, které se k nám, živým více nevrátí. Ach, kdybych jim mohli sdělit, že tolik hrozně trpíme a naříkáme, že naše budoucnost je temnou chmurou zastíjena, — že jsou mezi námi lidé, kteří nevidí květu na hrobech našich velikánů. Ti — věrme

věnuje zl. 5.—

Úhrnem obdrženo zl. 599'16
Všem šlechtným dárcům, iniciátorům a sběratelům co nejsrdčnější děkuje

správa České matice školské
v Polsku.

Vzpomínka.

Dne 20. listopadu t. r. připadá páté výročí smrti mého drahého otce

Vladimíra ŘEHÁKA.

Vzpomínejme a přejme Mu klidného spánku jako člověku ctihodné chvály.

Čest budiž Jeho světlé památce!

Vladimír ŘEHÁK.

Luck, 16. IX. 1938 r.

tomu, slyší v ten smutný dušičkový den, ve svém nitru a svědomí hrobový hlas, který duši rozdirá;
„Zde leží kosti moje, co nevědět — budou tu tvoje!“

Za p. Josefem Mackem.

Dne 9. listop. t. r. přišlo nám, mirobošanům, konati velmi smutný úkol, kdy jsme doprovázeli na poslední cestě svého váženého spoluobčana p. Jos. Macka. Odchodem jeho byla ochuzena naše obec i okolí o jednu z nejvážnějších osobností, jelikož zesnulý byl typem pravého Čecha, byl člověkem společenským a dobrým sousedem, občanem. Proto byl ctěn a vážen u všech vrstev lidu.

Ži jsou všeobecně považováni za stoupence opozičních stran, zvláště však opoziční strany selské. Mezi nimi je generál Želigowski, zvolený ve Vilnu, dale býv. člen spojené opoziční lidové strany prelát Lubelski a bretařský odsouzenec dr. Putek, kteří byli zvoleni hlasy radikálně smýšlejícího selského obyvatelstva. Z národních menšin měli velký úspěch Ukrajinci, kteří budou mít v novém sejmu devatenáct poslanců, jejichž vůdcem je předseda strany Undo, posl. Mudry. Židé budou mít pět poslanců, t. j. o jednoho více než dříve. Německá menšina nekandidovala samostatně a její voliči hlasovali pro kandidáty vládního tábora.

Maďarský ministr zahraničních věcí prý odstoupí.

Agentura Fouénier se dovídá, že maďarský zahraniční ministr šl. Kánya, který slaví 69. narozeniny, prý záhy odstoupí. Jeho nástupcem bude prý hr. Csaky.

Palestina nebude rozdělena.

Upuštění od návrhu na rozdělení Palestiny jest hlavním bodem britských vládních návrhů, podle doporučení, vydaného britské komisi pro rozdělení Palestiny.

Britská vláda i avrhuje, aby okamžitě byli do Londýna pozváni zástupci Arabů z Palestiny a okolních arabských států a zástupci palestinských židů, aby zde pojednali o budoucí politice a otázce židovského přistěhovalectví do Palestiny. Pakli by londýnská jednání nepřinesla žádoucí dohody v dohledné době, britská vláda rozhodne sama, jakým směrem bude její politika v Palestině pokračovati.

Boje ve Španělsku

Postup národního vojska v úseku eberském pokračoval, přes to že miha ztěžovala všechny operace. V bojích bylo zajato asi 40 republikánů. Republikánský útok na frontě východně od Calstellonu byl odražen. V úseku u řeky Serre utrpěli republikáni těžkou porážku. Několik set jich padlo v boji a více než 2000 bylo zajato.

Volby do polského sejmu

Z více nežli 17 milionů voličů dostavilo se k volbám asi 12 mil., tj. 67 proc. Při předchozích volbách byla voleb. účast pouze 46 proc. Ve Varšavě samé volilo asi půl mil. Min. předseda gen. Skladkowski dostal 75 tisíc hlasů proti 86 tisícům z posledních voleb. Volby přinesly celkem velký úspěch taboru národního sjednocení. Z celkového počtu 208 poslanců náleží 161 poslanců taboru národ. sjednocení, který tedy má velkou většinu v novém sejmu. Do nového sejmu vstoupí dosti početná skupina neodvialých poslanců, kte-

Láska a lež.

Román z doby války v šestašedesátém.

D. Gerard.

(Pokračování 15.)

Ani poštovní posel, jednou týdně roznášející dopisy, neobjevil se v tomto přístavu m'ru, neboť nikdo neměl ani už jeho přítomnosti zde.

Byl by rád Agatu uklidnil nějakou chytrou výmluvou, ale brozilo mu veliké nezpečí, že by ji přivedl poštovní známku na pravou stopu.

Raději chtěl si pomocí ústní výmluvou; spoléhal na osvědčenou svoji vynalézavost.

Nehoda na cestě a několik ztracených psaní mohly snadno vyplnit časovou mezeru, o níž šlo.

Na to však času dosti; kdo ví, dojde-li k něčemu podobnému. Z tím, jak už byl zvyklý, dával se u nás seti proudem udíloiti.

Mnoho hodin také uplynulo při zpěvu dumky, ale tentokrát neměs D. ria slz v očích — spíše objevil se úsměv na jejich rtech.

K veselým hovorům přidružil se někdy vážný.

Jednou dodala si Daria odvahu, že zeptá se její, proč v zimě tak dlouho mlčel. Výchitek nechťela mu činiti — Bůh chraň! — chtěla jen ukojiti svou zvědavost.

„Chápu, žes nemohl často psáti“ — pravila v lese, škubajíc nervosně mech, do něhož usedli — „ale když jsi psal, nebyly tvé dopisy již takové jako dřív. Vyčítá jsem mezi řádkami, že mi něco zatajuješ... že mi něco hrozí... že jsi se mne nabáží!“

„Jak jsem se tě mohl nabážit, když jsem tě tak dlouho neviděl, můj sladký anděle?“

„Vim, že to bylo ode mne hloupé — ale namlouvala jsem si též stále, že...“

„Co, Dario?“

„Že jsi se zamiloval do jiné“ — šeptala Dario a začervenala se jako školáčka.

„Nikdy nebudu žádná ženy tak milovati, jak miluji tebe!“ ujišťoval ji Bohdan vzrušeně a upřímně. „Či mně nevěříš?“

„Věřím — ovšem — věřím všemu, co mi řekneš, ale nebylo by to pranic divného, povázím-li, jak různě se odám tvého světa, a...“

Bohdan zavřel jí ústa nedočkavými polibky.

O tomto předmětu nemohl se rozhověti, aby nepozbyl duševního klidu.

Tak uplynuly dny, později týdny, až při idylle, jež začala se v stínu kvetoucího šeriku, objevily se i první růže.

Bohdana sice napadlo, že procihtnutí ze snu nastati musí již co nejdříve, ale kdy se uskuteční a jakým způsobem, bylo mu ještě zřihadou.

Byl teplý večer červenový a Daria bděla sama u svého otce.

Předěšlé noci byl mnohem neklidnější než jindy. Násilně tudíž odvrátila své myšlenky od vlastního štěstí a veškeren zřetel obrátila k nutnosti, povinnosti.

Seznávši, že objevují se příznaky, jež předcházejí prvému záchvatu mrtvice, nahlédla, že potřebí lékařské rady — ale blíže než v Bulkutu nebylo lékaře

a do Bulkutu byly dvě hodiny cesty.

Bohdan se nabídl, že jej přivede — ale již po poledni odešel a posud se nevrátil.

Sedíc vedle starce, jenž ze spaní chvílemi nesouvisle mluvil, naslouchala Daria, nehrčící kola vozu.

Byl již čas jeho návratu.

Naslouchala velice napjatě, avšak zvuk, jež nyní konečně zaslechla, nebyl podoban zvuku, jež čekala.

Zaslechla otevření malých dvířek u zahrádky a za chvíli vrznutí dveří domovních.

„Což jsem přestlechla hrčení vozu?“ tážala se v myslí, povstavši s židle u spícího otce.

V chodbě ozvaly se kroky — patrně Bohdanovy. Školkiv hbitost, pevnost a pádnost jich zdály se jí býti cizí.

Z obav, aby nemocný nebyl vyrušen, prošla rychle malým obytným pokojem, jenž byl vedle ložnice, a výstražně položivši prsty na ústa, přiblížila se k dveřím, vedoucím do chodby.

Nespatřila však Bohdana, nýbrž ocitla se tvářív tvář muži úplně cizímu...

II.

Bratr a sestra.

„Posud žádná psaní!“

Byl to hrabě Kannburg, jenž slova ta pronesl, a marně obs h vyprázdňené poštovní kabelky znovu prohlížeje, díval se, hlavou vrtě, na svoji choť.

Hugo, jenž nedávno nastoupil čtyřnedělní dovolenou, nachýlil se též nad dopisy.

„Není tato poštovní známka raskouská? Ovšem, že to psaní z Rakouska — a patrně rukopis jeho otce. Konečně dozvíme se nějaké zprávy!“

„Dejž Bůh, aby to byla zpráva dobrá!“ povzdychla hraběnka, sepjavši kostnaté ruce na klíně.

Několik chvil zavládlo na terase hluboké ticho.

Hrabě rozfízl velkou obálku a spěšně přehlédl obsah listu. Potom opět pozvědí zmatený zrak.

„To je opravdu velmi podivné. Lepinski píše, že jeho syn odjel 14. května. Domníval se, že jest u nás již dávno, a diví se, že nedostal posud ani řádky.“

Naše dopisy, jež jsme mu do Uzelnice poslali a jež nám vrací zpět, poučily jej téprve, že se asi něco přihodilo.“

„V každém případě třeba tu vysvětlit“ — pravil Hugo, stahuje obočí.

Bledé rty hraběnčiny se chvěly a šeptaly cosi — nejspíše modlitbu.

Hugo přerušil hrozné mlčení, jež nastalo.

„Netřeba mysliti hned na nejh rší. Promluvej si o věci klidněji — s rozvahou!“

„A raději hned, nežli přijde Agata“ — podotkla hraběnka — „pokud možno, musíme jí uspořiti každé rozčilení.“

„Kdy že odjel?“

„Čtrnáctého května.“

„A dnes máme druhého červená. Minulo tedy více než čtrnácte dní — to není maličkost! Možná, že stihla jej nějaká nehoda...“

„Na železnici asi sotva“ — pravil hrabě, rozpomínaje se na události posledních dnů — „byla by o tom zpráva v novinách — a já nic podobného nečetl.“

„Ne — ale četl jsi o průtržích mráčen, jimiž přerušeno v Haliči spojení na několika místech. Jest zcela možné, že Bohdan uvázl někde na cestě a že jeho dopisy následkem nastalého nepořádku nás nedošly.“

Obličej hraběte se vyjasnil.

„Ano — toť pravděpodobno. Tim lze si vysvětliti jeho mlčení.“

Čím lze si vysvětliti jeho mlčení?“

Uslyševše Agatin hlas, všichni obrátili se k ní zaražení.

Stála právě mezi týmiž dveřmi, kde stála onoho dne, kdy určen byl její den svatební. Její divčí zardění tehdejší nahrazeno bylo však nyní nejistým svitem v očích a napjatým výrazem obličej mladé choti.

Hugo vstal a přistavil jí křeslo.

„Mluvili jsme o povodních v Haliči, Agato, a uznali jsme, že Bohdan byl jimi patrně zadrž.“

Mezitím již zaléti pohled její na rozložené dopisy.

„Aha — to znamená, že posud nepřišel od něh žádný list? Co schováváš, papa?... Znáš to písmo. Psaní od Bohdanova tce! Jsou snad špatné zprávy v něm? Prosim řekni mi to hned!“

„Ani špatné, ani dobré“ — děl Hugo a vzav dopis svému otci z rukou, četl jej hlasitě.

Starostliví rodičové pozorovali obličej své dcery, očekávajíc proudy slz — ale nedošlo k tomu.

Také Hugo myslil, že uzří obličej sestřin ponořený v kapesník, ale k nemalému údivu zpozoroval něco zcela jiného — tvrdý výraz kol jejích rtů.

„Rozumím“ — pravila zamýšlena — „již čtrnácte dní nikdo o něm neví — ba již déle!“

„Patrně stihla jej nějaká nehoda“ podotkla hraběnka — „ale zajisté ne nebezpečná.“

„Patrně jde o nějakou nehodu, ale nehody mohou býti velice rozmanité!“ Všichni vzhlédi k ní udiveně, zaražení nezvykle chladným tonem.

Ona, jež svého muže zbožňovala, nedávala na jeho zvláštních starosti o něho — nelekala se nebezpečí, v němž snad tonul...

„Dopiši ihned Kajetánu Lepinskému“ — ozval se hrabě rázně — „nebo ještě líp — pošlu mu telegram. Srad mezi tím dostal nějakou zprávu. Dle všeho je ještě v Haliči.“

„Ano — nejspíš!“ souhlasila Agata a kolem rtů pohlál jí zlý úsměv, nezvyklý u ní právě tak jako přízvuk jejího hlasu.

„Okamžitě telegram napiši.“

Hrabě se vzhopil, ze srdce rád, že může odejiti již od své dcery, kteréž dnes takřka nepoznával.

Zároven s ním odešla potichu hraběnka s terasou.

Napadlo jí, že v zásobě má kofení, znamenitě uklidňující nervy. Připisovala neobvyklou náladu Agatinu předrážděným nervům, i musila jí uklidnit.

Bratr a sestra zůstali sami na terase. Před nimi rozprostřal se rybník, jen slabě se leskneví nad zachmuřencu oblohou.

(Pokračování přístě.)

Volynský ZEMĚDĚLEC

Listopad v ovocné zahradě.

V listopadu máme ovocnou komoru zanesenou ovocem. Přihlížíme tam úkostlivě a nahnilé plody ihned odstráňujeme. Místnost pak náležitě vzduchujeme. V zahradě obříváme stromy. U větších stromů dělejme misy objemné, aby vlasové kořeny mohly zachytiti v kost a potravu z vrchního hnojení. V tomto měsíci provádíme hlavně sázení ovocných stromů. Snažíme se to provést raději dřív, dokud je teplota půdy nejméně nad 5 stupňů Celsia, aby se mohl ještě vytvořiti kalus na kořenech — jako předchůdce nových kořenů. Obrýváme: lipekoviciny, přidáváme dostatek vápna, vždy alespoň třetím rokem. Staré stromy škrábeme škrabákem a zbavujeme je před nátěrem odprýskané kůry. V tomto měsíci po odpadu listů můžeme počít s postřikem ovoc. karbolineer; zředění provádí se podle toho, jakou značku ovoc. karbolinea použijeme. Mladé stromky v neoploceném sadě nebo ve stromofádí obvážeme slámcu nebo chvojím, a chráníme je tak před ohodáním. Můžeme také prováděti průklest stromů, vyřezáváme suché větve atd.

Zimní ochrana zahrad a ošetřování zimních kultur.

Je nutno nyní dostatečně zajistiti a ochrániti rostlinné kultury, abychom se uvarovali značné škody, vzniklé nedostatečnou přípravou pro zimní ob-

služi. Chludostivější rostlinstvo ochraňujeme před zimou dostatečnou příkryvkou. Kultury růžové příkryvame teprve po několika slabších mrazech. Nejlepší pokrývku růží je čistá země, zbavená plevele, listů a jiných odpadků. Růže příkryté zemí mají poměrně stejnou teplotu i vzdušnost a velice dobře přešimují. Zvláště růže letošního podzimu vsazené je dobře pokrýti hrůbky země a tím uvarovati se jejich zaschnutí. Na jaře za teplých dnů pak postačí zemi u růží rozhrnouti na den (aby růže příliš brzo nepučely) a na noc opět přihrnutí.

Dále užíváme k ochraně růží chvoji, nejlépe jedlového, které udrží jehličky celou zimu. Smrkové chvoji opadávají a musíme tudíž dlehládnouti a opadané chvoji včas nahraditi. Hnůj, listy a pod. jest špatnou pokrývkou, protože se při růže podléhají plesnivě a černejí, nehledě k tomu, že pod pařící se pokrývku jsou vystaveny nebezpečí rašení příliš brzo a tím vyčerpaní a zániku vyhněných puků.

Sámy jako pokrývky užíváme jen u růží, které zůstávají stati (je-li nebezpečně kminek růže ohnouti k zemi) protože slamená pokrývka na zemi slouží za hnízda myším, které pak dovedou ohřítí celé keřičky a tím je zničiti.

Slámcu můžeme ochrániti některé chludostivější druhy jehličin (cypřišů), brusky, meruňky a pod. na trelážích. K tomu účelu hodí se dobře

i ruskové pokrývky a pyllovina. Brusky a meruňky stříkáme vápenným mlékem, které jednak chrání před zimou, jednak bílý vápenný nátěr chrání tyto před předčasným probuzením oběhem mízy a předčasným květenstvím na jaře.

Důležitou ochranou na podzim vsazených stromů i keřů je přihnutí země a pokrytí vrstvou hnoje, který chrání kořánky před namrznutím. Při úpravě vodních mísek na jaře hnůj zakopeme.

Velice důležité je řádně připraveniti stromy ke kolům, aby v deštivých a větrných dnech zimních i jarních vítrými stále nechloumal a nezničil. Nedostatečným připravením zachází dosud největší procento stromů, které při větru se odřou a ve zraněných místech podléhají rakovině. Prohlédneme tudíž všechny stromky a znovu posavníme řádným úvazkem. Koly u stromků musí býti hladké bez suků a ostrých hran nahore, aby stromky nemohly se o tyto při větru poraniti.

Zimní postřik (za bezmrazého počasí) je pro to nejlepší, že můžeme rztoky postřiku užiti koncentrovanější a účinnější, protože nehrozí nebezpečí spálení listů a poškození puků.

Ze'eninu zakrečtovanou v pařistích chráníme za silnějších mrazů slámněnými a dřevěnými pokrývkami. Často ji prohlédneme a poškozenou upotřebíme.

V teplých sklenicích rychle (přivádíme do květu zvyšováním teploty) šeříky, růže, karafiáty, konvalinky, hyacinty, tulipány, narcisy, freesie, (zvláště vonné kapské konvalinky), cyclamén, (alpské fialky), vřesy, azalky, kamelie atd.

Po provedení dostatečné ochrany a zajištění našich zahrad před zimou připravujeme nová semena pro pěstění zimních a ranných jarních kultur zeleniny i květin.

Stan. Pechar.

Z dopisů našeho čtenářstva.

Vážený pane redaktore!

Po přečtení Vašeho článku „Ze zakulisí Krajanůvých Listů“, srdce se mi sevřelo bolestí nad neuvědoměním některých našich krajanů, nad tím, že až 40 odběratelů našeho časopisu nespínalo svou povinnost a nevyrovnali předplatné, které úhrnem činí 4.000 zl. — Vždyť náš list je chloubou naší české menšiny v Polsku a při větším uvědomění krajanů by mohly „Krajanové Listy“ vycházeti v deseti tištěných exenlážích dvakrát týdně, protože jen na Volyni je na 40.000 Čechů. Nechci kritizovat, ale myslím, že si nyní můžeme jen gratulovati k úrovni našeho časopisu. Není tudíž naší povinností pouze jej čísti, nýbrž také jej správně předpláceti. —

Faktem jest, že jsou dnes těžké časy a hospodářské výrobky jsou nejen v Polsku levné, ale i po celém světě, časopis však mohou při dobré vůli odebrati a předpláceti i lidé nemajetní, a to tak, že si jej mohou objednat 23 krajané dohromady. Jsme však, bohužel, někdy svědky, že právě ti zámožnější jsou k našemu tisku a k národní věci vůbec nejvládnějšími. Mimo všechno drufám, že naše odbory ČMS. vynaloží všechnu svoji snahu, aby přiměly dlužníky „K. L.“ k řádnému zaplacení předplatného do nového roku. Je nutno v dnešní době, abychom se my, Češi v Polsku, řídili dle tohoto hesla: Vše české si musíme sami udržet, v tom nám nikdo nikdy nepomůže! Proto také, vzhledem k finanční tísní našeho listu, zasílám celoroční předplatné na přísti 1939 rok a vyzývám současně k tomu činu celou naši čtenářskou obec.

S krajanským pozdravem

Josef Málek
(Sienkiewiczkova).

Krajané,

kupujte u firem, jež u nás inserují!

Při koupi odvolávejte se na inserci v našem časopise!

Všichni kupujeme u firmy G. VUGMEJSTER,

ROVNO ul. 3-Maja 129.

Poněvadž všechny větší textilní továrny zřídily u firmy G. VUGMEJSTER své komisní sklady a jmenovitě:

- 1) Továrna soukenného zboží F. Rabinowitz & Synové — Bělsko.
- 2) Továrna soukenného zboží H. Landsberg, Akc. Sp.
- 3) Továrna výrobků hedvábných Edvard Bablacki i Ska.
- 4) Továrna vlněného a kamgarového zboží P. Grzegowski & Sp.

Na skladě stále obrovský výběr nejnovějších výrobků těchto továren a rovněž výrobků ŽIRARDOVSKÝCH závodů jako: plátina llněná a bavlněná, brezenty a j.

Ceny tovární — bez smlouvání!

Vlněné látky na paleta a mužské úbory od 5.— zl. za metr.

Mimo toho na skladě G. Vugmejstra je stálý výběr kožesin a hotových kožesinových facon, a to: pižmových, fokových, hříběcích, teletinových, krtkových, marmových a j.

Ceny nejnižší!

ČESKÝ OBCHOD se střížním a galantním zbožím

Kanefasy, purpury, zástěry, prádlo, šatové atky a jiné.
Barvy trvalé Ceny stálé

Vše v nejlepší jakosti u firmy

V. VOLANSKÝ
Zdolbunov, ul. Narutowicza 6.

Žena a domov

Důležitost výchovy v rodině.

Ve zmatcích poválečné doby, kdy Rusko zmatilo se v krvavých převratech a zakládalo novou vládu a nový řád životní, který rozvracel úplně každé soukromí jednotlivcov, mnoho z jeho nových hesel proniklo do ostatních zemí Evropy a našlo své vyznavače. Jedním takovým heslem bylo též učení, že rodina je přežitek, děti je nutno vychovávat v ústavěch bez vlivu rodičů, manželství že je zbytečnost. Několik lidí, jimž není nic svatého a jimž každá povinnost je nesnesitelným břemenem, snažili se toto učení roznést a zasít do celého světa, hlásajíc výchovu nového svobodného člověka, člověka skorem ideálním. Však co vidíme po uplynutí dvaceti let? Rusko se snaží navrátit alespoň trochu soukromí do života, znesnadňuje rozvody, pro které dříve nebylo nutno uvádět žádných důvodů, a hledí zavést pořádek podle starého osvědčeného vzoru ostatních zemí Evropy.

Hlásaná nová obroda, vycházející z lidí, vychovaných mimo rodinu, také zklamala. Děti, tak jako každé mládě, po-

třebují péče mateřské a blahodárného vlivu spokojeného prostředí rodinného. Americký sociolog dr. Kahn z Filadelfie studoval vliv rodinného života na děti a vliv jiného prostředí na děti předčasně z rodiny vytržených. Došel k závěru, že z nejtěžších zločinů v pověstném americkém vězení Sing-Singu je největší procento lidí, jež svedl na sceně rozvrat rodinného života. Na druhém místě jsou lidé, kteří časně odešli z domova a z dohledu rodičů, který pokládá za nutný nejméně do šestnácti let. Pak teprve přicházejí lidé s vrozenými špatnými sklony, nebo duševními vadami a na konec lidé, páchající zločiny z nedostatku zaměstnání a z chudoby.

Jak vidno, je výchova v rodině, ve spořádané a klidné rodině tou nejdůležitější věcí na světě. Proto také největší úcty zasluhují rodiče, kteří dovedli třeba za nejtěžších podmínek vychovat své děti v dobré a slušné lidi. Udržet klid a rozvahu, rodinný mír, není lehký úkol, ale umí to dokázat tisíce rodičů pro blaho svých dětí. Tisíce matek dovede potlačit bolest ze zklamání, dovede předejíti hrozným rozvratům, zachováti dětem domov. Lehkomyslní lidé, ať muži či ženy, jdoucí bezohledně za tak zv. novým štěstím, rozbíjejíce štěstí svých dětí, nikdy nemohou dosáhnouti v druhé rodině ani takové spokojenosti, jakou měli dříve, byli-li jejich první druh člověk normálních sklónů a vlastností. Ten tak zv. neprokonatelný odpor mohou si dovoliti lidé, nenající děti, ale rodiče uvázali na sebe povinnost, které mají dostati, pokud snad vlastností jednoho z nich neohrzuji základ rodiny nebo mravní její život.

Rady pro domácnost.

Špatně se čistí láhve po mastných tekutinách. Ohřejte trochu octa a dejte do láhve s trochou jemného písku. Pohybujeme-li láhvi, vyčistíme ji tímto způsobem snadno; ku konci proplašeme čisticí tekutinu vodou;

když

se ra ubrus rozlilo červené víno? Posypete-li hned skvrnu solí, promnete a zaperete ve vlažné vodě, je neštěstí zažehnáno;

když

kartáček na zuby má vydržet

hodně dlouho pěkný? Namočte jej před prvním upotřebením na chvilku do teplé slané vody;

když

šťetiny na smetáku jsou k sobě smáčkuté nebo slepené? Podržte smeták nad vařící se vodou; šťetiny se narovnejí.

Pro kuchyň.

Francouzské koblíhy.

Svaříme půl l mléka, 12 dkg másla, tři a půl dkg cukru a zrno soli. Pak do toho vsypeme 26 dkg mouky a mícháme na plotně, až těsto od stěn nádoby se odděluje. Dáme vychladnout, vychladlé mícháme s 5 žloutky a 3 celými vejci, kůrou ořenou na cukru s celého citronu a lžící smetany, která se na pěnu ušlehá. Z těsta děláme kuřky velké jako ořech, dáváme na plech, posypaný moukou. Každou kuličku potřeme vajíčkem, posypeme hrubým cukrem a pečeme v mírné teplé troubě. Zase tedy nesmažíme. Upečené koblíhy na straně prožneme, nedíváme meruňkovou zavařeninu a teplé podáváme.

Křehký dort.

37 dkg mouky, 25 dkg másla, 12 dkg cukru, 3 žloutky, citron, kůra a několik lžic bílého vína se zadělá v těsto, toto se vyválí, z něho vypichne drťový kuřatý list, jenž se potřeme vajíčkem, na něj se položí mřížky a okraj z těsta a dá se upécti. Do čtverečků mřížek se dá meruňková zavařenina a do každé 1 třešně.

Brambory na lyonský způsob.

Rozpustíme vepřové sádlo, přidáme do něho máslo. Na tomto omastí u dáme do růžova opět na drobnou rozkrájenou cibulku a na to dáme 1 kg oloupaných, na tenké plátky rozkrájených brambor a smažíme je 15 minut. Osolíme, přidáme trochu pepře a dáme zapéct na 40 minut do trouby. Pak je navrch posypeme rozkrájenou petrželkou a teplé podáváme na stůl.

Biograf jako nástroj národní propagandy v Rumunsku.

Po úspěšném pokusu rozhodlo se rumunské ministerstvo propagandy organizovati v celé zemi bezplatná kinematografická představení pro sedláky. Za tím účelem byli do různých středisek země vysláni činovníci křesťanství tisku. Sedláci velmi ochotně navštěvují kinematografická představení a zejména oceňují, jsou-li tato představení doprovázena přednáškami a vysvětlivkami.

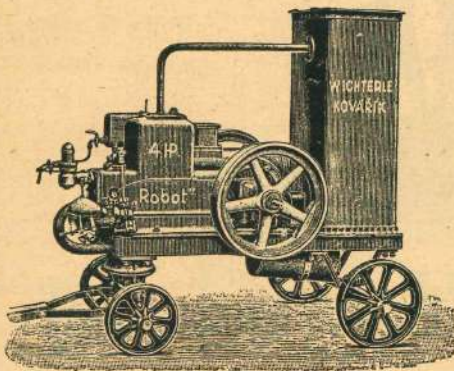
REKLAMA JE HYBNOU PÁKOU OBCHODU.

TOVÁRNA A SKLAD HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ BRATŘI POSPÍŠILOVÉ

Telefon: č. 66.

ZDOLBUNOV.

Generální zastupitelství továren:
WICHTERLE & KOVÁŘÍK v Prostějově.

DOBŘÝ HOSPODÁŘ CHCE DOKONALÝ STROJ.

A dokonalý stroj vyrobí továrna, která má zkušenosti. Máme zkušenosti, máme tradici. Vyrábíme hospodářské stroje již 60 let a jsme největšími továrnami na hospodářské stroje v celé ČSR. Jdeme v čele pokroku a tvoříme stále nové a vždy dokonalejší typy všech hospodářských strojů-takové, které pracují levněji, rychleji a přesněji. Využijte našich zkušeností. Hospodařte s našimi stroji. Naše dobré jméno a již 60 let naší práce v tomto oboru jsou Vám zárukou, že stroj bude dobrý, spolehlivý a že vydrží. Ne deseti, ale statisíce hospodářů skoro z celé Evropy Vám dosvědčí, že

kdo stroj WIKOV volí, sklízí zlato s polí.

Naše stroje jsou svědomitě vyrobeny — z těch nejlepších surovin. Každý stroj před odesláním z továrny jest důkladně přezkoušen a kontrolován.

OZNAMUJEME: Nové zásilky všech typů motorů a mlátiček došly z Československa. Zajišťete si proto i Vy, náš český hospodáři — náš český výrobek, který bude Vaší chloubou.

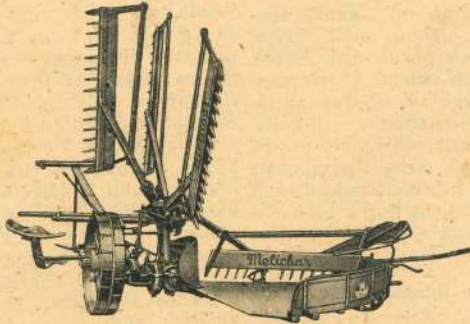
mal Józef
Wioze, Chomut

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIEL IA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJÁ 159.

TELEF. 533.

n a b í z í

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SEČÍ STROJE lžičkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SEČÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3 go Maja Nr 149., v Zdolbunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmara a Kloučka),
ve Volkově (u p. VI. Mráčka), v Kvasilově (u p. VI. Náhlovského).

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojního pivovaru
V. ZEMANA

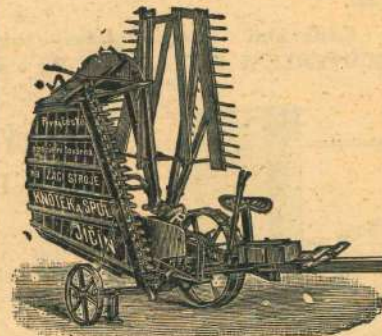
v Lucku

Specialita pivovaru
„SAKURA“

Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

NAVŠTIVTE NÁS A JISTĚ DOBŘE KOUPITE
neboť

Knotkovy žací a mláticí stroje jsou a zůstanou
nejlepší!

Dodá je stará,
solidní česká
firma

RUDOLF JOZEF a spol.,
v ZDOLBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 44.

Mimo KNOTKOVÝCH strojů máme stále na skladě:
LORENZOVI motory, kopačky NOVÝ IDEAL, SEČÍ stroje,
pat. VYLUSTOVAČE jetele a všechny jiné prvotřídní hosp.
stroje se zárukou.

INSERUJTE U NÁS

ČESKÝ VELKOOBCHOD

se střížním a galanterním zbožím.

Kanařasy, prádlo, zboží trikotové,
zástěry, purpury a jiné.

Barvy trvalé! Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti a nejlevněji dostanete u firmy

JAN ANDRŠ

LUCK, ul. Jagiellońska č. 42.
Filie Al. B. Chrobrego č. 3.

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vydavatel a šéfredaktor Josef Fořtik, Luck. Tiskem vlastním.
Predplatné v Polsku: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—. Do Ameriky zl. 15.—, ročně. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—,
půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—. Drobná oznámení 10. gr. za slovo.

Odpovědný redaktor: Josef Rejzek.

Drukárna Jozefa Fořtika, Luck